VILLAS

DESIGN
MAROC
DECORATION
HOME OFFICE
GEOBIOLOGIE
ARCHITECTURE

N° 59 met nederlandse tekst
280 FB - 6,95 € - 45 FF - 16,95 FL

"Le plus grand luxe pour un architecte est de disposer d'espace qui ne sert à rien".

Etienne van den Berg ne rêve pas. Cet espace inutile, il l'a eu au bout du crayon. Puis au fil des travaux, il a pu le voir se concrétiser sous ses yeux. Il est là grand ouvert, 100 m² au sol qui s'envolent jusqu'à 5,5 m de hauteur. Selon les propos de l'architecte, il est à la fois déambulatoire, salle de jeux, studio de prises de vues. Et son seul mobilier semble être le grand pouf carré "Status" dessiné par Antonio Citterio pour Flexform.

Pour mieux connaître ce lieu aux lignes sobres, il faut se reporter à l'origine du projet. Damien de Halleux, un amoureux des grands espaces et des lofts de New York où il vécut un temps, achète avec quelques partenaires l'ancienne chocolaterie Antoine, située au cœur de la capitale. Il caresse l'idée de transformer ces entrepôts industriels en logements, sans modifier l'architecture extérieure. Un des blocs principaux compte précisément plusieurs étages, des plateaux rectangulaires de 20 mètres sur dix, rythmés de fenêtres à châssis métalliques creusées à mi-hauteur.

Parmi les candidats locataires, une jeune photographe prend une option sur deux plateaux et confie leur profonde rénovation à Etienne van den Berg. "Il fallait accroître l'ampleur à ces plafonds trop bas, qui auraient donné un sentiment d'oppression et donc annihilé l'effet d'air et de liberté que dégage un loft. Nous avons donc décidé de faire sauter la moitié d'un plateau, ce qui laissait au second étage de ce duplex un carré de 10 mètres sur 10. En fait, le lieu offre trois univers. L'espace "public" occupe tout le bas avec le salon, la cuisine, la salle à manger et une chambre noire pour les travaux photographiques. Le semi-privé accueille à l'étage un salon de télévision et un bureau; un mur sépare la véritable partie privée c'est-à-dire la chambre et de sa salle de bains. Chacune de ces deux parties se partage la grande mezzanine selon deux travées de 5 mètres de large. En définitive, la répartition de l'espace répond à une simple règle arithmétique: vingt divisé par deux donne dix et dix divisé par deux donne cinq."

"De grootste luxe voor een architect is te kunnen beschikken over een ruimte die verder tot niets dient."

Etienne van de Berg kon zijn droom waarmaken. Hij heeft zo een totaal nutteloze ruimte kunnen inrichten. Naarmate de werken vorderden, zag hij het project concreet gestalte krijgen. Een grote open ruimte met een grondoppervlakte van 100 m² en een hoogte tot 5,5 meter. Volgens de architect dient de ruimte tegelijkertijd als leefruimte, speelzaal, opnamestudio enz. Het enige stuk meubilair schijnt de "Status" te zijn, de grote vierkante poef, een ontwerp van Antonio Citterio voor Flexform.

Voor een beter begrip van deze ruimte met haar sobere vormgeving, moeten we teruggaan naar het oorspronkelijke project. Damien de Halleux is gek op de grote ruimten en lofts van New York, waar hij een tijdje heeft gewoond. Samen met een paar partners heeft hij nu de oude chocoladefabriek Antoine in het centrum van de stad gekocht. Hij speelde met de idee om de industriële opslagplaatsen te verbouwen tot woningen, zonder evenwel te raken aan de externe architectuur. Een van de grote woonblokken telde verschillende verdiepingen met rechthoekige ruimten van 20 bij 10 meter en met metalen ramen op halve hoogte.

Bij de kandidaat huurders zat een jonge fotografe die een optie had genomen op twee ruimten. Ze vertrouwde de grondige renovatie toe aan Etienne van de Berg. "We moesten iets doen aan de hoogte van de plafonds. Die waren te laag, waardoor je een gevoel van verdrukking kreeg, terwijl een loft je juist een gevoel van ruimte en vrijheid moet geven. Wij hebben dus beslist de helft van de ruimte open te breken, waardoor de tweede verdieping van deze duplex nog een ruimte overhield van 10 bij 10 meter. Op die manier kregen we eigenlijk drie ruimten: een "gemeenschappelijke" ruimte op de benedenverdieping met een zitkamer, keuken, eetkamer en een donkere kamer voor het ontwikkelen van films. Een semi-privé gedeelte op de bovenverdieping met een televisieruimte en een kantoor en een echt privé-gedeelte (de slaap- en badkamer), gescheiden door een muur. Beide ruimten zijn 5 meter breed en nemen de hele bovenverdieping in beslag. In feite ligt een eenvoudige wiskundige regel aan de basis van deze opdeling: twintig gedeeld door twee is tien en tien gedeeld door twee is vijf."

Un loft géométrique

Een geometrische loft

6

Rénovation / Renovatie : Etienne van den BERG
Texte & Photos / Tekst & Foto's : Jean-Pierre GABRIEL

Poursuivant cette logique, la partie située sous la mezzanine mesure également 100 m² au sol. Identifié visuellement par un petit mur qui marque le départ de l'escalier vers l'étage, le salon des invités est aussi le seul espace réchauffé par une source de chaleur alternative, celle d'un poêle encastrable Stûv.

La couleur du mobilier s'harmonise à la palette des blancs, des gris et des noirs, les trois tonalités essentielles du rez-de-chaussée. Les tables en métal dessinées par l'architecte côtoient essentiellement un canapé de Christophe Delcourt (diffusion Antithèse) et un tabouret Butterfly.

Visuellement la cuisine et la salle à manger semblent pouvoir occuper le reste de l'espace. Adossé au mur l'électroménager SMEG, habillé d'inox, s'intègre lui aussi aux couleurs dominantes. L'élément majeur est néanmoins constitué par ce grand plan de travail "central" rectangulaire dans lequel est dissimulé un bac évier. Réalisé en béton poli, il doit son aspect mat à une huile végétale naturelle proposée par un spécialiste du traitement du bois.

Deux petites lampes sur pied Costanza (Luce Plan) apportent un peu de légèreté à cet élément massif. Située en prolongement, la salle à manger est animée d'une seule et longue table dessinée par Elise et Christophe Bourdeaux (BBC Création) flanquée de chaises Ponza (modénature). "Mais la table est composée de deux sections de 1 m sur 2, ce qui signifie que l'on peut aussi les réunir, selon l'humeur et le type de réception, en un carré de 2 m de côté. Il est tout aussi loisible à l'occupante des lieux de les déplacer dans la partie ouverte pour accroître la mise en scène d'un dîner, par exemple."

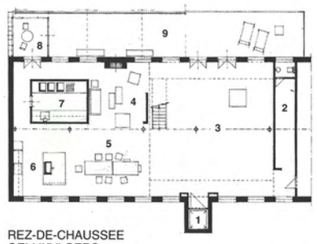

REZ-DE-CHAUSSEE
GELIJKVLOERS

1. Ascenseur - Lift
2. Vestiaire & Buanderie
   Vestiaire & Wasplaats
3. Studio & Salle de jeux
   Studio & Speelruimte
4. Coin salon & Feu ouvert
   Hoek Living & Open haard
5. Coin salle à manger
   Hoek eetkamer
6. Cuisine - Keuken
7. "Boîte-noire" & Labo photo
   "Boîte-noire" & Labo foto
8. Serre & Jardin d'hiver
   Serre & Wintertuin
9. Terrasse - Terras

1. Ascenseur - Lift
2. Vide sur studio
   Lege ruimte op studio
3. Passerelles studio
   Overloop studio
4. Coin salon & T.V.-vidéo
   Hoek Living & T.V.-video
5. Bureau & Bibliothèque
   Kantoor & Bibliotheek
6. Chambre - Kamer
7. Dressing
8. Salle de bains - Badkamer

ETAGE
VERDIEPING

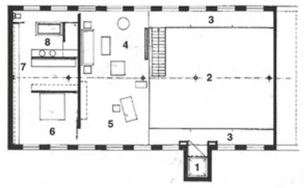

Volgens deze logica is de benedenverdieping ook 100 m² groot. Visueel springt enkel het muurtje met de trap naar de bovenverdieping in het oog. De zitkamer is de enige ruimte die verwarmd wordt (met een inbouwhaard van Stûv).

De kleur van het meubilair is mooi afgestemd op het basiskleurenpalet van de benedenverdieping (wit, grijs en zwarttinten). De metalen tafels zijn door de architect zelf ontworpen en staan naast een zitbank van Christophe Delcourt (verdeeld door Antithèse) en een kruk van Butterfly.

De keuken en de eetkamer nemen visueel de rest van de ruimte in beslag. Tegen de muur staat het fraaie, in roestvrij staal uitgevoerde SMEG-fornuis dat perfect past bij de heersende basiskleuren. Het opvallendste element is echter het enorme, rechthoekige aanrecht, dat centraal is geplaatst en waarin een spoelbak is geïntegreerd. Het aanrecht is gemaakt van gepolijst beton en dankzij zijn matte uiterlijk aan een natuurlijke olie die ook voor de bescherming van hout wordt gebruikt.

Twee kleine staanlampen (Constanza van Luce Plan) brengen letterlijk en figuurlijk enige verlichting in dit zware geheel. In het verlengde hiervan ligt de eetkamer, waarin slechts één lange tafel staat. Het is een ontwerp van Elise en Christophe Bourdeaux (BBC Création) met daarbij stoelen van Ponza (Modénature). "De tafel bestaat uit twee delen van 1 bij 2 meter. Dat betekent dat je er een grote vierkante tafel van 2 bij 2 meter van kan maken, afhankelijk van het humeur van de eigenaar of de gelegenheid. De eigenaar kan de tafel ook in het open gedeelte plaatsen om daar samen met gasten een diner te nuttigen bijvoorbeeld."

L'étage, parce qu'il rejoint des lieux moins publics semble moins spectaculaire. Le choix du mobilier est cependant éclectique. Le magnifique siège sphérique "Ball" dessiné par Eero Anrio en 1965 répond à un canapé hors mesure (3 m de long, 1m30 de profondeur) conçu par Vanhamme. Un tel souci de confort se comprend d'autant plus lorsque le grand écran plat se déroule en provenance du plafond. L'installation de projection, utilisant la technologie DVD et connectée à la télévision, renforce ainsi par le biais de ce "mur amovible" le sentiment de cocooning que dégage le salon de l'étage.

De bovenverdieping met de privé-vertrekken lijkt iets minder spectaculair. Toch is de keuze van het meubilair bijzonder eclectisch. De prachtige sferische zetel "Ball", een ontwerp van Eero Anrio (1965) staat bij een enorme zitbank (3 meter lang en 1,30 m diep) van de hand van Vanhamme. Het comfortelement wordt nog benadrukt door een groot plat scherm dat uit het plafond neerdaalt. Een projector met DVD-technologie is aangesloten op de televisie. De "wegschuifbare muur" versterkt nog eens extra het cocoongevoel op de bovenverdieping.

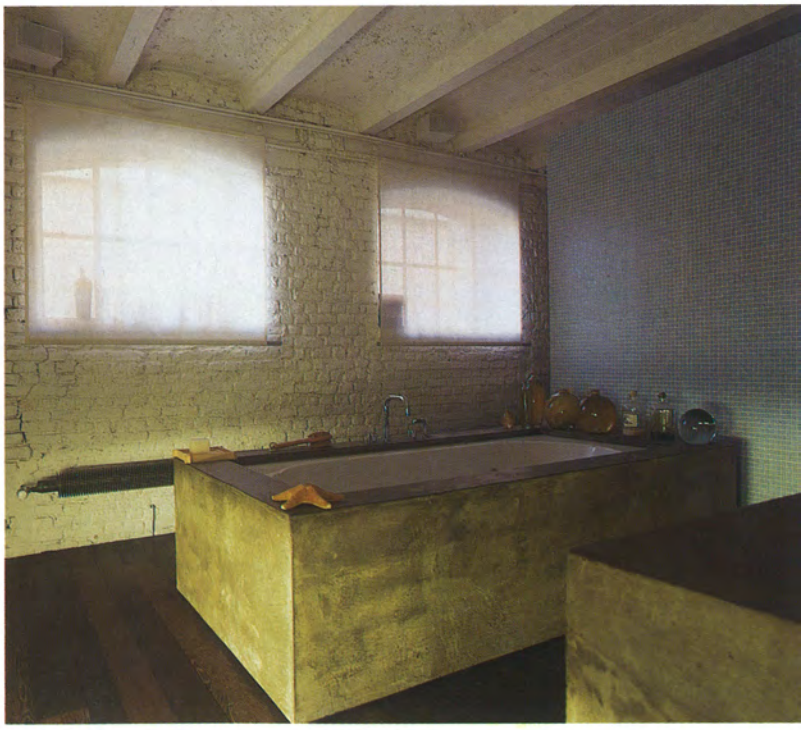

La dernière étape dans la logique du découpage arithmétique est franchie en passant le mur qui éloigne des regards la chambre et la salle de bains. Ici encore, les gris et noirs dominent. Il y a le plancher en Wengé (déjà présent dans le salon de télévision), la baignoire et la douche avec leur finition de béton poli et huilé ou la grande penderie habillée de Zinc. La housse de couette du lit (Orizonti de Andaman Legno) apporte la seule note de couleur variable. Comme les autres entités qui constituent ce loft, la chambre dispose de plusieurs options d'éclairage artificiel.

L'architecte et, plus encore, l'entrepreneur Laurent Remacle se sont véritablement pris au jeu. Ainsi dans la chambre un bouton "ciel" permet d'insister sur le plafond. Appuyer sur la touche "dodo" mettra le lit en évidence. Et "Look" correspond au dressing. Mais l'idée la plus intéressante réside dans cet astucieux circuit dénommé "balisage". Situé au niveau du sol, il permet de parcourir en noctambule tout l'espace, du lit au frigo dans une douce demi-pénombre...

Zo komen we bij de laatste ruimte (slaap- en badkamer) afgescheiden door een muur en die de eigenaar tegen nieuwsgierige blikken moet beschermen. Ook hier overheersen de kleuren grijs en zwart. Er is de houten Wengé-vloer (ook al gezien in de televisieruimte), de badkamer en de douche in gepolijst beton en afgewerkt met natuurlijke olie en de grote hangkast die met zink is bekleed. Het dekbedovertrek (Orizonti van Andaman Legno) is het enige kleurelement in het geheel. Net zoals de andere ruimten van deze loft beschikt deze kamer over verschillende verlichtingsfaciliteiten.
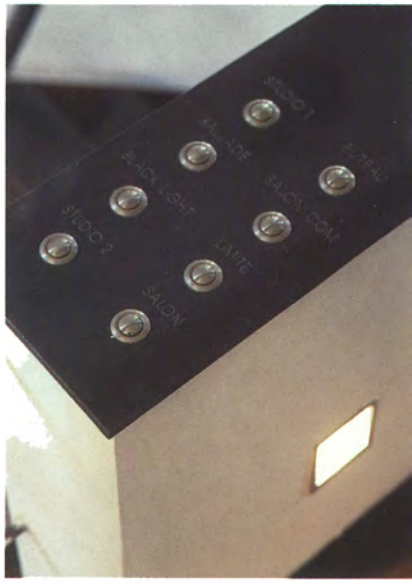
De architect, en vooral de aannemer Laurent Remacle, hebben zich wat dat betreft helemaal kunnen uitleven. Een druk op de knop "ciel" accentueert het plafond, terwijl het knopje "dodo" het bed in de schijnwerpers plaatst. De knop "look" is dan weer voor de verlichting van de garderobe. Het leukste idee is wel de verlichting via lichtbakens. Via deze vloerverlichting kan je 's nachts in een zacht schemerlicht van het bed naar de koelkast slaapwandelen...